

Еди Маринов

За мисълта и мисленето

1. Колко мисли мислим?

Да оставиш мислите просто да се реят и след това да ги запишеш. Или още по-добре – да ги запишеш, докато все още не са съвсем застинали, готови, кристализирали спомени в съзнанието ти – да им вдъхнеш живот такива, каквито са, да ги оставиш да летят свободно като птици... Перспективата изглежда доста добра, но едва ли е възможна. От една страна, ние даваме форма на твърде малко от мислите, които минават през главите ни в определен момент, от тези, които вече са придобили някакво форма, съзнанието ни вижда твърде малко, и само една нищожна част от тях се зедържат в ума ни за повече от секунда и придобиват някакъв външен израз в дума или дело... От друга страна, дори и да можем да видим всичките си мисли, а и дори само тези малко от тях, с които наистина това става, дали бихме могли да им придадем някакво дори подобно на това, което наистина имаме предвид, съдържание с помощта на познатите ни изразни средства, чиято единствена цел е да изкривяват смисъла и да поемат голяма част от силата на това, което мислим наистина... Трети поглед върху картината би ни дал възможност да филтрираме още веднъж така вече останалата микроскопична част мисли – за някои от тях ние не искаме другите дори и да знаят, други пък смятаме, че те не биха могли да разберат, а за трети дори биха ни напъхали в някое от онези приятни заведения, където повечето пациенти се мислят за птици...

2. Въпрос и отговор.

Мисъл... Едно нещо мога да кажа за мислите – те или започват с въпрос или водят до такъв. Странно е, но ако се замислите, ще видите, че е факт. Сякаш създателят на нашето съзнание – който и да е той – се е видял принуден да вгради някакъв механизъм за насилствено вадене с ченгел на всичко, което проблясва в главата на човека, сякаш целият ни житейски път с всички онези мисли, които го съпътстват, е една стая за мъчения, в която инквизиторът – аз самият, иска да получи безброй отговори от вече изтерзания от мисловните мъчения инквизиран, без обаче цялата процедура да има някаква видима цел...

3. Страшна хипотеза.

Защото каква всъщност може да е целта на съществуването на един индивид от вид, чийто живот протича за толкова малко време съпоставено с продължителността на битието на онова, в което той живее? А в сравнение с размера на това битие дори нищожното количество мисли, които човек изразява по някакъв начин, сравнени с тези, минаващи през ума му през неговия живот, изглежда огромно... Може би всички ние сме създадени като машинки въпрос-отговор и целта на всички тези гатанки е намирането на един отговор? Но ако е така, нямаше ли цял живот през ума ни да минава само един и същи въпрос, на който да търсим решение? А може би всъщност сме създадени, за да търсим въпроса? Защо тогава никой от нас не знае отговора, или поне не го съзнава? Най-логично звучи предположението, че ако наистина такава е мисията ни, трябва да намерим цялото, двойката въпрос-отговор, или може би не една, а множество такива двойки... Ако е така, какво ли трябва да представлява онзи, който ще прегледа резултатите от този полеви опит – опитайте си да си представите само за миг същество, което е способно да открие и осмисли всички мисли на всички хора – перспективата е малко страшничка, не мислите ли?

4. Друга перспектива.

А какво ли бихме представлявали, ако това постоянно търсене на правилните въпроси и отговори не беше заложено толкова дълбоко в нас, че да не можем да се отърсим от него дори и за миг? Ето – виждате ли колко много въпроси успях да задам за толкова кратко време... И нито един от тях няма отговор... А дори за тези които имат, не можем да сме сигурни, че това е верният отговор... Имаше един анекдотът, който гласеше горе долу така – попитали 3ма души колко прави две плюс две, и всеки от тях отговорил по различен начин в зависимост от интересите си. Е, колко е две плюс две? Вие кажете...

5. Структурата.

Но всъщност, целта беше просто да пиша без да мисля, а ето че вече ме заболя главата от толкова много старания да получа някакъв смислен текст пред очите си... Интересно е да се наблюдава по колко различен начин може да мисли един друг човек и че всъщност фундаменталните разлики не са в наистина сложните неща – те произлизат от съвсем прости, незначителни структури, които всеки е изградил сам за себе си, за да се улесни и да прескача ежеминутното, ако не и по-честото преминаване през един дълъг процес. А за големите неща – е, за тях хората не обичат да мислят оригинално – или поне малко са хората, които го правят. Обикновено много по-удобно е да се приеме нещо, което някой друг вече е измислил, защото ако тръгнем да си задаваме някой от Онези въпроси, трябва да преразгледаме цялата си парадигма – дори от най-ниските нива на мислене. Склонен съм да мисля, че няма човек, който да го е правил някога – ние просто вземаме това, което имаме от преди и го ползваме за основа на нещо, което наистина е ново, но е всъщност същото онова старо в своите низови звена.

6. Парадигматични аксиоми.

Отново ще се върна на примера с това колко е две и две – математиката още от древността е заявила аксиоматично, че две и две е четири – и общо взето цялата е изградена върху това. Но ако се окаже, че това не е вярно, няма ли да рухне цялата стройно изградена система. Често съм стигал до извода, че човекът е склонен да приема прекалено много неща за аксиоматично дадени, без въобще да се замисля защо всъщност те трябва да бъдат верни. И чак когато бъде доказано, че те са грешни, всички започват да се питат как въобще са могли да приемат такава глупост за даденост, без въобще да се пита защо е така. Преди 1000 години да кажеш че земята е кръгла автоматично те е пращало на кладата като еретик, и много малко са били хората, които са се замисляли дали не е така, а още по-малко – тези, които са го заявявали твърдо. А сега не ви ли изглежда глупаво и смешно някой да си мисли, че планетата, на която живеем е плоска като чиния? Помислете си за всички онези грешки в малките неща, които са били допуснати и са били открити... Представете си сега колко, които още не сме забелязали, би могло да има.

7. Парадоксът.

Дали всички мислим грешно по тази логика? Да. Но нима някой може да мисли грешно, когато единственото мислене, което познава е своето собствено? Как тогава той може да знае какво и как мислят другите?

8. Проблемът.

Мисленото трябва да бъде изразено. И тук стигаме до друг много основен проблем на нашата конструкция – а именно, че ние не разполагаме с никакви изразни средства, които да пресъздадат мисленето ни – можем да покажем на другите само една отделна мисъл или евентуално някакъв конгломерат от такива, но при всички положения останали назад в миналото, тъй като от момента на „из-мислянето“ им до момента на проявлението им през ума ни са минали вече безброй други мисли.

9. Целта.

Сигурно някои се питат – е, добре, тоя идиот защо въобще пише, когато сам казва, че това е безсмислено. Ще ви кажа – това не е нито безсмислено, нито безсмислено – това са моите мисли, пречупени веднъж през призмата на съзнанието ми, втори път през призмата на целия ми опит, който е съставен от мислите на други хора и някои „уж-мои“ умозаклучения, и трети път през призмата на осакатеното слово. Това което искам да кажа е, че колкото и малко да е, вие все пак имате поне малка представа за какво съм мислил, когато съм „из-мислял“ това, което пиша в момента или ако не това, то най-малкото аз се опитвам да ви накарам да си зададете някой и друг въпрос, който мъчи и мен и да стигнете до някакво нормално решение.

10. Още по проблема.

Тоест, голямо значение за това дали някой ще разбере как и какво мисля, е това как и какво той мисли, както и начинът, по който аз представям своите мисли. Има хора, които разбират картините, музиката, словото, езика на тялото – въпросът е, че за да бъдем разбрани, трябва да намерим не само хора с близко мислене и близки мисли, но и такива с близки възприятия на нашите изразни средства. Голям проблем е разнообразието на различни изразни средства – то може би е последица от различните типове мислене, но вече толкова се е откъснало от оригиналния си произход, че не може да се направи някакъв генерален извод на това, че такъв и такъв тип хора възприемат най-добре така и така изказани мисли.

11. Извод.

Следователно всеки може да мисли, всеки може да го прави еднакво добре и няма човек, който да е не-мислещ, въпросът е доколко другите го разбират. А оттам – не би ли трябвало хората, които най-малко разбираме, да могат да ни кажат най-много полезни за нашето мислене неща. И дали ако съберем на едно място двама души които не могат да се разберат по абсолютно никакъв начин, няма да получим онези двойки въпроси и отговори, които сме създадени да намерим? Тогава как ще можем да ги намерим, когато въпросите не могат да бъдат зададени, за да получат своите отговори?

12. Затвореният кръг.

А не е ли странен фактът, че колкото по-малко разбираме някого, толкова по-малко се стараем да контактуваме с него? Един вид се получава, че нашето мислене е ограничено в един затворен кръг подобни разбираеми и поносими за него типове на мислене и изразни средства, а за да разбие тази своя клетка то трябва да се пренагоди, така че да падне в друг затворен кръг. Явно нещо от стария кръг остава при пренасянето в новия, но за да се впишем наистина добре, ако той наистина е напълно различен от стария, трябва да захвърлим старото си мислене. Тоест – какъвто си, такъв мислиш...

P.S. А си ли, мислейки? Някой беше казал, че това че мисли е достатъчно, за да заяви с абсолютна сигурност, че съществува. А дали това не е поредната грешна аксиома...

КРАЙ

© 2002 Еди Маринов

Източник: Библиотеката на Александър Минковски

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/197>]